

בסייעתא לשמיא

גליון שבועי
**פרדס
יהודה**

שמחת תורה תשפ"ז

תוכן הענינים

א. דעת הפוסקים והמקובלים במנין ההקפות	ג.
סתימת הרמ"א דדי בהקפה אחת	ג.
דעת הפוסקים דבענין ז' הקפות	ה.
הפוסקים שהביאו המנהג דג' הקפות	ה.
עפ"י סודן של דברים בענין ז' הקפות	י.
ב. טעם למנהג הנהוג ברוב תפוצות ישראל במנין ז' הקפות	ז.
טעם ז' הקפות עפ"י סודן של דברים	ז.
סוד ענין ז' הקפות ע"ד העבודה	ז.
אנו מקיפין ז"פ כדי לעורר ולקבל השפע דע' פנים לתורה	ח.
לרמוז דהתורה ניתנה בע' לשון	ט.
ג. טעם למנהג שהקיפו ג' הקפות	ט.
נתינת התורה הויא ע"י מנין הג' ולכן שמחים אנו בתורה בזו המנין	ט.
לחזק הענין דאנו דבוקים ואהובים התורה אנו מקיפין ברקידה ג"פ	ט.
מקיפין ברקידה ג"פ להמשיך המוחין לנה"י	יא.

לעשות רצונך אלהי חפצי
אנחנו יהודה הכהן רבינו
דכל עניני הגליון ניתן לפנות
02-5344575

ניתן לשימוע שיעורי המחבר
בקול הלשון (קו ישיר) 0733718569

מנין ההקפות עם הס"ת בשמחת תורה

לכבוד

אחי הגדול הגאון המובהק רבי גמליאל שליט"א

מו"ץ ברחובות מח"ס גם אני אודך

פרדס יוסף החדש על המועדים, ושא"ס

אחדשה"ט באה"ר

ע"ד שאלת מעכ"ת מהו המקור להקיף עם הס"ת הבימה ז' פעמים בשמח"ת:

א. דעת הפוסקים והמקובלים במנין ההקפות

סתימת הרמ"א דדי בהקפה אחת

כתב הרמ"א (בסי' תרס"ט) 'ועוד נהגו להקיף עם ספרי תורה הבימה שבביהכ"נ, כמו שמקיפים עם הלולב, והכל משום שמחה'¹. והנה ההקפה בלולב שנינו בריש סי' תר"ס² 'ונוהגין להקיף התיבה פעם אחת בכל יום, וביום השביעי מקפין אותה שבע פעמים, זכר למקדש דתנן (סוכה דמ"ה ע"א) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת, וביום השביעי שבע פעמים'. וסתם ולא ביאר לן הרמ"א במנין הקפות עם התורה, ומפשטות דברי הרמ"א דההקפה איהו משום שמחה, נראה דס"ל דלית נפק"מ במנינו, ול"ד להקפה דלולב דאייתנינן זכר למקדש.

אכן באמת כדי לבאר הך שאילתא איכא למינדע אמאי בביהמ"ק הקיפו בכל יום פע"א ובשביעי ז"פ, וחזינן בירושלמי (פ"ד ה"ג) שכתבו דהוא זכר ליריחו, כדכתיב (יהושע ו', ג'-ד') 'וסבתם את העיר כל אנשי המלחמה הקיף את העיר פעם אחת, כה תעשה ששת ימים - וביום השביעי תסבו את-

¹ והך מנהג קודש להוציא כל הס"ת בשמח"ת מצינן מכבר בדברי הראשונים כמלאכים ה"ה במחזור ויטרי (סי' שפ"ג), ו'בס' מנהגים דבי מהר"ם מרוטנבורג' (סדר שמח"ת, עמ' ס"ט), ובס' ה'מנהגים' לרבינו אייזיק טירנא (מנהג של שמיני עצרת, דל"ג ע"ב), ובמהרי"ל (סדר תפילות חג הסוכות אות י"ד). ובטור (סי' תרס"ט).

² ובסי' תרס"ד ס"א.

העיר שבע פעמים³ 4, ולפי² נמצא דליכא מקום לז' הקפות ביומא דשמח"ת. אכן בהגהות פורת יוסף ע"ד הגמ' שם (נדפס בילקוט מפרשים) כתב על כך דברי ירושלמי 'ולי נראה שהוא טעות סופר, וצ"ל בשני תיבות 'זכר ל' יריחו, והלמ"ד הוא ר"ת 'לדבר', וכוונתו 'זכר לדבר יריחו, ופי' שהוא נותן סימן שלא תטעה, אמר שזכר לדבר יריחו, וכן מצוי בכמה מקומות, וכיוצא איתא בתענית (די"ד ע"א) וסימן לדבר יריחו, שלא תטעה אם התרעה זו שופר', ולפי² היה להם טעם כמוס להענין הקפות ונתנו סימן לדבר לזכירה יריחו⁵, וא"כ אפשר דטעם הלז הוא גם להקפות עם התורה,

³ ובערוך לנר (סוכה שם) ביאר 'ומה שעשו זכר לנס זה ובחג הסוכות דוקא. י"ל דעיקר שמחת החג היא להודות ולהלל להקב"ה חסדיו ונפלאותיו, דלכך גומרין הלל כל ימי החג, ולא כל ימי פסח, ועיקר שבח הקב"ה היא על הנסים שבא"י, דלכך אמרין במגילה (די"ד ע"א) אין אומרים הלל על הנסים שבחו"ל, ולכן מזכירין נס זה של יריחו שהיה נס ראשון שעשה הקב"ה לישראל אחר שעברו הירדן ונכנסו לא"י'.

⁴ ואגב אורחין אימא דאפש"ל דמכאן מקור למנהג המקומות שתוקעים ביום הו"ר אחר כל הקפה, וכדהובא מנהג הלז בסדר היום (בסדר יום הו"ר), ובסה"ק אמרי נועם (מועדים, חלק התשובות מבנו דהרה"ק מדיקוב זי"ע סי' א', בנדמ"ח עמ' תקט"ו) השיב לחזק בארוכה מנהג זה וכתב ד'מנהג זה נובע עוד מהצדיק מאפטא ומעזיבעז צ"ל, ואחריהם נהגו כן מרן אבינו - ואא"ז צ"ל מראפשיטץ, ומי יבוא אחרי הצדיקים כאלה להרהר, ודבריהם א"צ שום חיזוק, [אולם בכה"ח (סי' תרס"ד סק"ט) ליקט מנהג המקומות דאין נוהגין כן]. ולאמור אפשר הטעם הדנה כתיב ביה ביריחו שם "וביום השביעי תסבו את העיר שבע פעמים, והכהנים יתקעו בשופרות", גם עוד טעם אפשר דנתייחד מחמת הא דשנינו במתני' (סוכה דמ"ה ע"א) 'מצות ערבה כיצד - באין וזוקפין אותן בצדי המזבח, וראשיהן כפופין על גבי המזבח, תקעו והריעו ותקעו'.

⁵ אכן ברוקח (סי' רכ"א, והובא במטה משה סי' תתקס"ב) ביאר הטעם דמקיפין מחמת יריחו וז"ל 'ולפי שכתוב במלכים (א' י"ז, א') אצל יריחו 'אם יהיה - טל ומטר כי אם לפי דברי', מכלל שבשביל טל ומטר צריך להקיף כמו ביריחו י"ג פעמים, [וראה שם דהאריך עוד טובא בטעמא דמנין הי"ג בהקפות דסכות מחמת הגשמים, ועוד רמזין וטעמים כתב בזה דחלקים שייכי אף לשמ"ע יעו"ש ואין להאריך]. וכן בכלבו (סי' ע"ב) הביא כפשוטו דברי הירושלמי וכפי הגי' שלפנינו והוסיף 'ראיה מן המסורת 'ואסובבה ב' "אקומה נא ואסובבה בעיר" (שה"ש ג', ב'), ואידך 'ואסובבה את מזבחך ה'" (תהלים כ"ו, ו') כלומר כנגד מה שסבבתי את העיר יריחו ז"פ כן "אסובבה את מזבחך ה'", וכ"ה בתשב"ץ קטן (סי' קנ"ו), ובאבודרהם (בשלהי סדר תפלת סוכות), ובלבוש (סי' תרס"ד סי"א). ברם לפלא

אם כי ליכא הסימן לזה מיריחו. ואיברא באמת בשעה"כ (סוכות דרוש ה', דק"ה טו"ג) ביאר בסוד טעם ההקפות בסוכות, וכתב מפורשות דמחמת סוד זה הקיפו את המזבח בביהמ"ק בסוכות, והאי טעמא שייכי גם בהקפות עם הס"ת, כדהוב"ל משעה"כ ובארוכה מדברי הרש"ש הק"ס⁶.

דעת הפוסקים דבענין ז' הקפות

והשתא נבוא לתור בדברי הפוסקים, והנה ראשון המדברים בזה איהו השכנה"ג (בהגה"ט סק"ג) שכתב מפורשות ע"ד הרמ"א 'ובהרבה מקומות נוהגים להקיף עם הספר תורה ז' פעמים, כנגד שבעה הקפות שביום הו"ר', והביאו הא"ר (בסק"ז). וכ"ה במעשה רב (אות רל"ג) 'ובשמח"ת היו מקיפין הבימה עם הס"ת ז"פ, אין פוחתין מהם אבל מוסיפין עליהם', ובחיי אדם (כלל קנ"ג דין ז') הביא ג"כ מנהג הגר"א הלז, ובנימוקי או"ח (סי' תרס"ט סק"ט) כתב 'ובכל תפוצות ישראל נוהגים כעת לעשות ז' הקפות'⁷.

הפוסקים שהביאו המנהג דג' הקפות

ובפמ"ג (א"א בסוף הסי') והביאו המשנ"ב (סק"י) כתב דיש מקיפין ג' פעמים⁸, ויש ז' פעמים⁹. וכן בא"ר שם 'ואנחנו מקיפין ג' פעמים', וכ"ה מנהג

דבספר המנהיג (הל' סוכה עמ' ת"ז) כתב להדיא על הקפות המזבח בזה"ל 'זכר לדבר יריחו - וכן אנו עושין זכר למקדש וזכר ליריחו', ואולי כוונתו כדברי הפורת יוסף.

⁶ וראה בערוך לנר שם דלאחר הביאו דברי הירושלמי כנ"ל ציין ד' בתקוני זוהר (תקון ו' דכ"ג ע"א) נתן עוד טעם אחר לז' הקפות, עכ"ד. ויעו"ש דאיהו שורש ויסוד הטעם המובא בשעה"כ הנ"ל, וכאמור דטעם זו הוא גם להקפות.

⁷ וכתב דמקורן מכתבי האריז"ל, והובא להלן דברי השעה"כ והפע"ח. אכן ראה עוד מדבריו שם המוב"ל בהע' ד"ה עוד מנהגא.

⁸ ובהא"ר שם כתב ע"ז דכן אנחנו נוהגים.

⁹ ולפלא דגם לענין ההקפות בחופה מצינו ב' שיטות אלו במנין ההקפות, ראה בזה בארוכה בנטעי גבריאל נשואין פי"ז אות ח'.

אשכנז מגאונים הקדמונים הפוסקים ז"ל, ומנהג קראקא¹⁰, וכ"ה מנהג ליובאוויטש, וסקווירא¹¹.

עפ"י סודן של דברים בענין ז' הקפות

והלום בסוד הדברים ג"כ חזינן מפורשות דבענין ז' הקפות, וז"ל מהרח"ו בשעה"כ (בהקדמת דרושי הסוכות דק"ד טו"א), 'וראיתי למורי [האר"י] ז"ל נזהר מאד בדבר זה להקיף אחר הס"ת או לפניו או לאחוריו, ולרקד ולשורר לפניו, בכל יכלתו בליל מוצאי יו"ט אחר תפלת ערבית¹², והיה מקפיד מאד

¹⁰ הנהגים בג' הקפות וחצי והטעם

עוד מנהגא מצינן בזה בנימוקי או"ח שם שכתב 'אמנם הנה שמעתי בבירור כי בק"ק קראקא בביהכ"נ הישנה, ובביהכ"נ הרמ"א ז"ל, נוהגים לעשות בשמח"ת רק שלש וחצי הקפות, ולכאור' הטעם אינו מובן, ובפרט למחצית הרביעית, ונראה פשוט דכמו שהביא בזה הפמ"ג [שם] שנוהגים להקיף האלמזר"א ג"פ - וכן [הוא] במחזורים הישנים האשכנזים - ונראה שזהו ג"כ מנהג קראקא והקודמים עוד מגאונים הקדמונים הפוסקים ז"ל להקיף ג"פ, והפעם הרביעית הוא המחצית שהולך עד הבימה, ועולה על הבימה לקרות גם בליל שמח"ת - וא"ש'. והלום חזי הוית בנטעי גבריאל (סוכות פרק צ"ג הע' סק"ה) דהביא משמיה דס' 'קורא הדורות' דכתב דהטעם משום מעשה שהיה שבאמצע הקפה רביעית באו שודדים ורוצחים ולא נתנו לסיים ההקפות, ומאז אין גומרים בקראקא ז' הקפות.

האם מותר לשנות מנהג המקומות

עוד רגע אדבר בזה דראה בארוכה בנימוקי או"ח שם דכתב דחלילה לשנות בביהכ"נ הישנה דקראקא המנהג ולעשות ז' הקפות, 'כי מי יהין זאת באתריה דמורן ורבנן רבותינו אשר מעולם, הפוסקים אשר מפייהו אנו חיים זי"ע שהתפללו שם בביהכ"נ הישנה - כי גם רבינו האריז"ל אם היה נשאל על ככה אם לשנות בקרקא ממנהג רבינו הרמ"א ז"ל באתריה, דודאי לא היה מסכים'.

¹¹ נטעי גבריאל שם, וראה שם דמנהג ליובאוויטש איהו ג' הקפות וחצי. עוד אצינוי דאיכא בכמה ק"ק דמחמת ריבוי העם כ"י ודוחק הזמן, המנהג דכל או"א מקיף רק פע"א עם הס"ת, מלבד המנהיג והראש דמקיף ז"פ, וכ"ה המנהג בק"ק גור, וקרעטשניף.

¹² האם בשעת ההקפות בשמח"ת בענין אחיזת הס"ת

ממילין אלו וכן מדברי הפע"ח המובא בסמוך, מבואר דלא הקפיד האריז"ל בדווקא לאחוז הס"ת בידו בשעת ההקפות, וצ"ב למבואר בסמוך דאיהו ככוונת ההקפות בהור"ר, א"כ בענין

לעשות אז ז' הקפות שלימות, זולת ההקפות שלימות של יום שמח"ת, אבל בענין ההקפות שביום לא נמצאתי עמו ולא ראיתי'ו. וכ"ה בפע"ח (בשער הלולב פ"ח) 'מנהג ישראל, שביום ש"ע עושין שמחה גדולה לפני הספרים, ומקיפין ז' הקפות עם הספרים, וקורין אותו שמח"ת - ואני ראיתי למורי ז"ל, שהיה הולך לפני הספרים, והיה מרקד ומרנן ושמח בכל יכולתו בכל הז' הקפות'.

ב. טעם למנהג הנהוג ברוב תפוצות ישראל במנין ז' הקפות

טעם ז' הקפות עפ"י סודן של דברים

והנה בביאור טעם הז' הקפות לא נתבאר לנו בדברי הפוסקים ובדברי מהרח"ו, אכן הרש"ש הק' בנהר שלום (ד"מ ע"א) כתב ד'ההקפות דכל יום [דסוכות] יש בהם ג' בחי' אד"ם להמשיך מוחין מו"ק דחב"ד דדעות דאו"א וז"א, ובהו"ר חוץ מבחי' יומו, גם הוא להמשיך מחב"ד דחב"ד דדעות הנזכר, וביום שמחת תורה הוא מהכתר דבחינה הנזכר, ולמבואר בדבריו שם, ובארוכה בפ' דבריו הק' בדברי השד"ה (שערי רחמים ח"א סי' רל"א, ח"ב סי' שמ"ה. פאת השדה ח"ב עמ' שכ"א) נמצא דהמה אותן הכוונות דז' ההקפות דיום הו"ר, אלא דבחי' הכתרים שבהם, והיינו המקפין דחסדים דכתרים דדעת עליון ותחתון.

סוד ענין ז' הקפות ע"ד העבודה

ובדרך העבודה שתלהט נפשינו באור הוי"ה בעת ההקפות, נימא אי נחא בעיני ה' בסוד הענין הז' הקפות, דהנה מודעת דברי האריז"ל בשער המצוות (בהקדמה)¹³ דבכל מ"ע ול"ת אנו מעלין רפ"ח השייכות לאותו

דתהויה אדם דיבור מעשה, ובהושענות המעשה איהו 'הולכת הלולב בידו בעת ההקפות' כדאיתא בשעה"כ סוכות דרוש ח' דק"ז טו"ג, וא"כ לכא' בשמח"ת המעשה איהו אחיזת הס"ת. וי"ל דע"י דמרקד ומשורר לפני הס"ת ומכבד בהא התורה איהו המעשה, גם י"ל בדוחק דמאי שהמשיך מהרח"ו 'והיה מקפיד מאד לעשות אז ז' הקפות שלימות', לא קאי אלפניו, אלא הוא ענין בפנ"ע, והיינו דבהנך ז' הקפות החזיק הס"ת בחיקו.

¹³ והאריך בזה הרש"ש הק' בנהר שלום, בהקדמתו לסדר מ"ע ול"ת, די"ג טו"ד.

המצוה, ונמשכין המוחין לזו"ן ומזדווגים. ונראה וודאי דנסיון השייכי למידת החסד אנו מעלין בזה הרפ"ח בא"ק ואבי"ע דחסד, וכן בגבורה וכו'¹⁴, ובזה יתבאר לנו העבודה והכוונה בשמחת התורה בהקפות, דבהקפה הא' יש להודות לה' על כל הנסיונות השייכי למידת החסד שנתן לנו, שעיי"כ אנו יכולין לעשות נח"ר לפניו להעלות הבירורים, וכן בהקפה ב' כל העבודות והתגברות היצר במידת הגבורה, וכן בהקפה ג' בת"ת וכו'¹⁵.

אנו מקיפין ז"פ כדי לעורר ולקבל השפע דע' פנים לתורה

ועפ"י פשטות יראה דהנה מודעת מזוה"ק (פ' בראשית דמ"ז ע"ב, וברע"מ פ' פינחס דרט"ז ע"א, ועוד) דע' פנים לתורה. ובפשטות שורשם איהו מז"ת

¹⁴ והיינו דהך מ"ע או ל"ת השייכת למידת החסד, היינו בכללות הפרצוף דתרי"ג מצוות מקומה במידת החסד. ואם כי מבואר שם בנה"ש דמל"ת איהו בכח"ב ומ"ע איהו בנה"י חג"ת, צ"ל דמ"מ מצוה השייכת למידת החסד, היינו בפרטות החסד דכח"ב או דנה"י חג"ת.

¹⁵ **סוד הענין דשמחת תורה הוא הארה דלעת"ל**

ובזה יתבאר הא דכתב הגה"ק בעל התניא זי"א בליקו"ת (דרושים לשמ"ע דפ"ט טו"ג) 'יום השמיני עצרת, זהו בחינה שלמעלה משבעה ימי ההקף, דהיינו שרומז לבחי' שלמעלה משית אלפי שני דהוי עלמא וחד חרוב (סנהדרין דצ"ז ע"א), שהם כנגד ששת ימי המעשה ויום השבת. אבל בחי' ביום השמיני, רומז לבחי' "השמים החדשים והארץ החדשה" (ישעיהו ס"ו כ"ב), שיתגלה אחר בחי' וחד חרוב (שו"ת הרשב"א ח"א סו"ס ט'), וכן מצינו בספה"ק בשם משמואל (בדרושיו לשמ"ע ושמח"ת) דהאריך פעמים הרבה בהך ענינא דשמח"ת איהו הארה דלעת"ל. ואפשר לבאורי סוד הענין דהנה איתא בשער רוח"ק (ד"מ ע"א) 'אין ספק שלא ידמה האדם כי הצדיקים בפטירתם והיותם שוכני עפר, בטלים מן העבודה והיחוד ח"ו - אלא שסוד עבודתם וייחודם בהיותם בחיים, הולכים ומתחדשים ומוסיפים כח למעלה מידי יום ביומו ומאירים באצילות אור לאין ערוך, בכל יום נוסף על חבריו, ולאמור זהו נמי סוד העבודה בשמח"ת שאנו שמחים בו עם תוה"ק שנתן לנו, להתגבר על היצה"ר כדי לעשות נח"ר לפניו וכו"ל, והיינו שאנו שמחים בו עם העלאת הרפ"ח שפעלנו בכל השנה, דהקפות גופיה דזהו עיקר העבודה ביום זה, לא הוי בכלל המצות דיש בו העלאת הרפ"ח [אם כי נסרך מזה כו"כ מצות וכגן מצות "ובו תדבק", ומצות האמונה, ועוד. מ"מ ההקפות והשמחה בהתורה ביום זה לא הויא כלל בכלל המצות]. אלא הוי ממנהג בעלמא, נמצא דעבודתינו כהצדיקים שגמרו תיקונן, סוד הארה דלעת"ל.

ז"א דאצי', והיות דכל חד כליל מי' הויא שבעין, ולעורר ולקבל זה השפע
אנו מקיפין ז"פ.

לרמוז דהתורה ניתנה בע' לשון

גם אפשר דרומזין על הא דשנינו בגמ' שבת (דפ"ח ע"ב) 'כל דיבור ודיבור
שיצא מפי הגבורה, נחלק לשבעים לשונות'. תני דבי רבי ישמעאל
"וכפטיש יפצץ סלע" (ירמיהו כ"ג, כ"ט), מה פטיש זה נחלק לכמה ניצוצות,
אף כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נחלק לשבעים לשונות¹⁶.

ג. טעם למנהג שהקיפו ג' הקפות

נתינת התורה הויא ע"י מנין הג' ולכן שמחים אנו בתורה בזו המנין

האמנם אכתי בעי למינדע בטעמא דמנהגא דג' ההקפות דהביא הפמ"ג.
ואפשר עפ"י הא דמודעת מהגמ' שבת (שם עמ' א', ע"פ רש"י) 'דרש ההוא
גלילאה עליה דרב חסדא בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי¹⁷, לעם
תליתאי¹⁸, על ידי תליתאי¹⁹, ביום תליתאי²⁰, בירחא תליתאי'. ולכן שמחים
אנו בתורה במנין הג'.

לחזק הענין דאנו דבוקים ואהובים התורה אנו מקיפין ברקידה ג"פ

עוד אפשר ונקדים במתני' דמנחות (דס"ה ע"א, ע"פ רש"י) בענין קצירת
העומר במוצאי יו"ט הראשון של פסח 'כל העיירות הסמוכות לשם,

¹⁶ והוא חדא עם האמור לעיל דשנינו בזה"ק (רע"מ פ' ויקרא ד"כ ע"א) 'ע' לשון, אינון ע' פנים לתורה'.

¹⁷ תורה נביאים וכתובים.

¹⁸ כהנים לויים וישראלים.

¹⁹ משה תליתאי לבטן, מרים אהרן ומשה.

²⁰ לפרישה.

מתכנסות לשם, כדי שיהא נקצר בעסק גדול²¹. כיון שחשכה, אומר להם²² בא השמש, אומרים הין. בא השמש, אומרים הין. מגל זו²³, אומרים הין. מגל זו, אומרים הין. קופה זו²⁴, אומרים הין. קופה זו, אומרים הין. בשבת אומר להם, שבת זו²⁵, אומרים הין. שבת זו, אמרים הין. אקצור, והם אומרים לו קצור. אקצור, והם אומרים לו קצור. שלש פעמים על כל דבר ודבר, והן אומרים לו הין, הין, הין. וכל כך למה²⁶ מפני הבייתוסים, שהיו אומרים, אין קצירת העומר במוצאי יום טוב^{27 28}. וכן ראה באבודרהם בסדר מוצאי שבת (עמ' קפ"ה) שכתב שאומרים ג"פ 'אליהו הנביא - לחזק הענין על שם (קהלת ד', י"ב) "והחוט המשולש לא במהרה ינתק". ועפ"י דבריו כתב בליקוטי מהרי"ח בסדר התנהגות ליל שבת (דכ"ו ע"ב) דזה נמי הטעם למנהגן של ישראל לכפול החרוז 'שלום עליכם' ג"פ. ובלבוש (יו"ד סי' רכ"ח סעי' ג', והביאו הש"ך בסק"ז) אשכחן שכתב דבהתרת נדרים אומריפ ג"פ מותר לך, כדי לחזק הענין. וכ"כ החיד"א (מורה באצבע סי' ז' אות ר"ג) לומר לאחר

²¹ המולה גדולה שיבינו בייתוסין שבמוצאי יום טוב קוצרין אותן, דבייתוסין לא מודו כדמפרש לקמן.

²² הקוצר לבני עיירות העומדות עליו.

²³ כלומר במגל זה אקצור התבואה.

²⁴ אתן התבואה.

²⁵ כלומר אקצור בשבת.

²⁶ שהיה שואל, למה.

²⁷ שאומרים אין קצירת העומר במוצאי יו"ט אלא במוצ"ש.

²⁸ והכין אשכחנא ענין זה במתני' דבב"ב (דכ"ח ע"א, ועוד) דבתלת זימני הויא חזקה. ובגמ' ברכות (ד"ג ע"א) אמרינן 'אמר רבי יוסי - שמעתי בת קול שמנהמת כיונה, ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי וכו', ואמר לי - אליהו ז"ל - חייך וחיי ראשך, לא שעה זו בלבד אומרת כך, אלא בכל יום ויום שלש פעמים אומרת כך', עוד אמרו שם (ד"ג ע"ב) 'כל האומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים מובטח לו שהוא בן העוה"ב' [וראה עוד ענ"ז במעילה די"ז ע"ב, ומתני' נדה דס"ב ע"א, ועוד].

בדיקת חמץ 'כל חמירא' ג"פ²⁹. וכן איתא ענין זה בדכותי טובא, ואכמ"ל. והמהר"ל (בתפארת ישראל סו"פ נ') ביאר הענין³⁰ 'כל שלשה הוא לחזקה. וכל זה בעבור כי השלישי אשר הוא בין השנים, הוא באמצע, אשר האמצע אין לו קצה, כמו זה, ולכך הוא חזק יותר'. ובאמת דבג"פ מתחזק הענין נמצא מבואר בכמה מקראי וכההוא דישיעיהו (ו', ג') "קדוש קדוש קדוש" וכן בירמיהו (ז', ד') "היכל ה' היכל ה' היכל ה'", וכן ביחזקאל (כ"א, ל"ב) "עוה עוה עוה". ולזה לחזק הענין דאנו דבוקים ואהובים התורה, אנו מקיפין ברקידה ג"פ.

מקיפין ברקידה ג"פ להמשיך המוחין לנה"י

גם עוד אמינא ונקדים בטמירין וכבישין דהנה בר"ה ויוה"כ העיקר העבודה איהו בראש, והיינו להמליך במחשבתו את הקב"ה, ולהתפלל בפיו, ולתקוע בפה, ואיהו רומז למוחין שנמשכו לראש. ואח"כ בימים שבנתיים, ובסוכות עיקר העבודה איהו בחג"ת, לבנות בידיו סוכה, ולנענע בידיו הד' מינים, ואיהו משום דאז כבר נמשכו המוחין לחג"ת. ובשמח"ת העבודה איהו ע"י ריקודין דאיהו בנה"י, משום דאז נמשכו המוחין לנה"י³¹, וע"י שנמשכו המוחין בכל הקומה, נעשה היחוד בקדושת מוסף דשמיני עצרת. ולזה להמשיך המוחין לכל הנה"י מקיפין ברקידה התיבה ג"פ. ואיכא עוד להאריך בכ"ז במנהגים ובטעמים, האמנם מחמת משאת הפנאי, אתן כעת קנצי למילין.

²⁹ והביאו הבא"ח ש"א פ' צו סעי' ז', והכה"ח סי' תל"ד סקכ"ח, וכ"כ הפלא יועץ ערך חמץ, וכ"ה עמא דבר.

³⁰ לגבי דברי הגמ' שבת שהובא לעיל בסמוך.

³¹ הוספת הרה"צ רבי שמואל יעקב ראטה שליט"א רב דק"ק שערי תפילה: ולפי חידוש זה נמצא דביום ש"ע נמשכין הן הנה"י כאמור, והן המוחין דכתר כנז"ל בריש אות ב', מהרש"ש הק'. ולפלא דהוא כענין כוונת ליל שבועות דע"י אמירת התיקון נמשכין הן הכתרים והן הנה"י, כנודע מנהר שלום דל"ז טו"ד, ולמעשה בסידור ריש ח"ו.